

JĒKABS – ISRAĒLS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

1Moz 32:22–31, Hoz 12:3, 4; Jer 30:5–7; 1Moz 33. nod.; 1Moz 34:30–35:29.

ATMIŅAS PANTS:

“Bet tas viņam sacīja: ‘Tavs vārds turpmāk nebūs Jēkabs, bet Israēls, jo tu ar Dievu un ar cilvēkiem esi cīnījies un esi uzvarējis.’” (1Moz 32:29)

Jēkaba ģimenes sāga turpinās – gan labais, gan sliktais. Tomēr tajā visā atklājas Dieva roka un Viņa uzticība derības apsolījumiem.

Šajā nedēļā mēs turpināsim sekot Jēkabam, kas nu ir atstājis Lābanu un, atgriezies mājās, saticies ar Ēsavu, Jēkaba krāpšanas upuri. Ko brālis, kas bija tik ļoti sāpināts, tagad ar viņu darīs?

Jēkabam paveicās, ka, baidoties no tā, kas gaidāms, viņa tēvu Kungs Dievs atkal viņam parādās kādā reizē, vēstot par to, kas vēlāk kļuva zināms kā “Jēkaba bēdu laiks” (sk. Jer 30:5–7). Tajā naktī Jēkabs, krāpnieks, kļuva par “Israēlu”, jauns vārds jaunam sākumam – sākumam, kas beigās novedīs pie tautas rašanās un tiks nosaukta viņa vārdā.

Citiem vārdiem, sentēva un viņa ģimenes stāsts Bībelē mums ir uzrakstīts, lai parādītu mums, ka Dievs ir uzticīgs tam, ko apsolījis, un ka Viņš to īsteno, kaut arī reizēm šķiet, ka Viņa tauta dara visu, lai apturētu apsolījuma piepildīšanos.

Iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 4. jūnijā.

Cīņa ar Dievu

Devies prom no Lābana, Jēkabs drīz vēlreiz piedzīvo Dievu. Zinot, ka viņa brālis Ēsavs nāk ar “četrsimt vīriem” (1Moz 32:6), Jēkabs dedzīgi lūdz Kungu, kaut arī viņš atzīst, ka “es esmu pārāk niecīgs visas tās žēlastības un uzticības priekšā, ko Tu Savam kalpam esi parādījis” (1Moz 32:11). Jēkabs patiešām jau saprata labāk, ko nozīmē žēlastība.

Ko Kungs atbildēja?

Izlasi 1Moz 32:22–31 un Hoz 12:3, 4. *Kāda ir šī notikuma garīgā nozīme?* _____

Jēkabs ir satraukts, un tas ir saprotami. Pēc tam, kad viņš bija izdarījis visu, ko varēja, lai pasargātu savu ģimeni, viņš devās pie naktsmiera. Tad viņam pēkšņi uzbrūk “Vīrs” (1Moz 32:24, NKJV). Šim jēdzienam var būt īpaša nozīme, kas atgādina dievišķu klātbūtni (sk. Jes 53:3). Daniēls izmanto to, lai runātu par debesu priesteri Mihaēlu (Dan 10:5); tas bija arī vārds, ko izmanto Jozua, lai runātu par “Tā Kunga karaspēka virspavēlnieku”, ko Jozua sauc par pašu JHVH (Joz 5:13–15).

Patiešām, ņemot vērā Jēkaba teikto, cīņas vidū viņš acīmredzot skaidri ieraudzīja, ka cīnās ar pašu Dievu: “Es tevi neatlaidīšu, iekāms Tu mani nesvētīsi.” (1Moz 32:27) Tomēr viņa dedzīgā pieķeršanās Dievam, viņa atteikšanās atlaist atklāj arī dedzīgas ilgas pēc piedošanas un būt taisnam Kunga priekšā.

“Tad arī Jēkabam skaidri tika atklāta kļūda, kas to noveda pie grēka, cenšoties iegūt pirmdzimtā tiesības ar viltu. Viņš nebija uzticējies Dieva apsoliņumiem, bet pats saviem spēkiem centies panākt to, ko Dievs būtu izdarījis savā laikā un piemērotā veidā.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši” 197., 198. lpp.)

Pierādījums tam, ka viņam ir piedots, bija vārda maiņa – no tāda vārda, kas atgādina nāja par viņa grēku, uz tādu, kas kļūva par piemiņu uzvarai. Eņģelis teica: “Tavs vārds turpmāk nebūs Jēkabs, bet Israēls, jo tu ar Dievu un ar cilvēkiem esi cīnījies un esi uzvarējis.” (1Moz 32:28)

Kāda ir tava pieredze, cīnoties ar Dievu? Ko nozīmē cīnīties ar Dievu, un kāpēc reizēm ir svarīgi, ka mums ir šāda pieredze? _____

Brāļi satiekas

No Pniēlas, “Dieva vaiga” (sk. 1Moz 32:30), vietas, kur viņam bija pieredze ar Dievu, Jēkabs dodas satikt savu brāli. Pēc 20 gadu ilgas šķiršanās Jēkabs redz, ka viņš nāk ar 400 vīriem (1Moz 33:1). Jēkabs ir satraukts, tāpēc sagatavo sevi un savu ģimeni visam, kas var notikt.

Izlasi 1Moz 33. nodaļu. Kāda saistība šeit ir starp Jēkaba piedzīvoto, skatot Dieva vaigu Pniēlā, un Jēkaba piedzīvojumiem, redzot sava brāļa vaigu? Kāda ir šīs saistības ietekme uz mūsu attiecībām ar Dievu un ar saviem “brāļiem”, lai arī kas viņi būtu? _

Jēkabs brāļa priekšā noliecas septiņas reizes (1Moz 33:3) un nosauc viņu vairākas reizes “mans kungs” (1Moz 33:8, 13, 15), bet sevi – par kalpu (1Moz 33:5; salīdzini ar 1Moz 32:4, 18, 20). Zīmīgi, ka Jēkaba noliekšanās septiņas reizes atbalso tēva septiņas svētības (1Moz 27:27–29); pie tam noliecoties viņš īpaši atkārtu tēva svētību “ciltis lai zemojas tavā priekšā” (1Moz 27:29).

Izklausās, ka Jēkaba nodoms ir samaksāt parādu savam brālim un atgriezt nozagtās svētības (sk. 1Moz 33:11). Kad Ēsavs ierauga savu brāli, viņš, pretēji jebkurām gaidām, skrien pretī Jēkabam un tā vietā, lai nogalinātu, “to skūpstīja, un tie raudāja” (1Moz 33:4). Vēlāk Jēkabs Ēsavam saka: “Tavu vaigu redzot, man bija, it kā es redzētu Dieva vaigu.” (1Moz 33:10) Iemesls Jēkaba neparastajam apgalvojumam ir viņa izpratne, ka Ēsavs viņam ir piedēvis. Ebreju vārds “ratsah” (“apmierināts”, 1Moz 33:10, NKJV) ir teoloģisks jēdziens, kas attiecas uz jebkuru upuri, kas ir “patīkams”, “pieņemams” Dievam, iekļaujot dievišķu piedošānu (3Moz 22:27, Am 5:22).

Jēkaba pieredze ar Dieva piedošānu pie Pniēlas, kur viņš redzēja Dieva vaigu, tagad atkārtojas viņa pieredzē ar brāļa piedošānu, ko viņš apzīmē kā Dieva vaiga redzēšanu. Jēkabs dzīvoja otrajā Pniēlā, un pirmā ir sagatavojusi otrajai. Dievs un brālis piedeva Jēkabam. Patiešām, tagad viņš saprata žēlastību vairāk nekā jebkad iepriekš.

Ko tu esi iemācījies par žēlastību no tā, kā citi (ne Kungs) tev ir piedevuši? _____

Vardarbība pret Dinu

Tagad, kad Jēkabs bija izlīdzis ar savu brāli, viņš gribēja apmesties Kānaāna zemē ar mieru. Vārds “šalem” (“droši”, 1Moz 33:18, no vārda “šalom” jeb “miers”) pirmo reizi raksturo viņa ceļojumu.

Pēc tam, kad viņš bija no vietējiem iedzīvotājiem nopircis zemi (1Moz 33:19), viņš uzcēla altāri, parādot savu ticību un izpratni par to, cik viņš patiesībā bija atkarīgs no Kunga. Katram pienestajam upurim bija savs pielūgsmes akts.

Tomēr pirmo reizi dzīvē Jēkabs-Israēls piedzīvo sarežģījumus saistībā ar apmešanos šajā zemē. Līdzīgi Īzākam ar Abimelehu pie Gerāras (1Moz 26:1–33) Jēkabs cenšas atrast vietu pie kānaāniešiem.

Izlasi 1Moz 34. nodaļu. Kas iztraucēja viņa plānus mierīgai dzīvei? _____

Stāsts par šo nekrietno starpgadījumu izgaismo viņu raksturu un rīcības nenoteiktību. Jutekliskais Šehems, kas izvaro Dinu, ir raksturots arī kā sirsnīgs un mīlošs pret Dinu, kas grib izlabot pastrādāto. Viņš pat ir labprātīgs veikt derības apgraizīšanas rituālu.

Vienlaikus Simeons un Levijs, kas atklāj sevi kā Dieva un Viņa baušļu aizstāvjus un kas pretojas laulībām ar kānaāniešiem (3Moz 19:29), ķeras pie meliem un krāpšanas (1Moz 34:13) un ir gatavi nogalināt un laupīt (1Moz 34:25–27). Viņu rīcība bija ne tikai peļama (kāpēc gan nesodīt tikai to cilvēku, kas to bija izdarījis?), bet viņi spēja radīt vēl daudzas problēmas.

Jēkabam savukārt interesē tikai miers. Kad viņam paziņo par meitas izvarošanu, viņš nesaka neko (1Moz 34:5). Tomēr pēc tam, kad viņš bija dzirdējis, ko izdarīja viņa dēli, viņš atklāti norāj viņus iespējamo seku dēļ: “Jūs grūžat mani postā, padarīdami mani ienīstu šīs zemes iedzīvotāju kānaāniešu un ferisiešu starpā. Cik liels ir mūsu skaits? Ja tie sapulcējas pret mani, tie mani var sasist. Un es un mans nams tiks iznīcināti.” (1Moz 34:30)

Atkal un atkal šajos ziņojumos mēs redzam maldus un krāpšanu, kā arī laipnību un žēlastību. Ko tas stāsta mums par cilvēku dabu? _____

Valdošā elkdievība

Izlasi 1Moz 34:30–35:15. Kādas mācības par patiesu pielūgsmi mēs varam gūt no tā, kas šeit notika?

Uzreiz pēc Jēkaba sūdzībām, ka viņa miers ar kānaāniešiem ir sabojāts (1Moz 34:30), un pēc tam, kad divi dēli tika sarāti (1Moz 34:31), Dievs mudina Jēkabu atstāt Šehemu un atgriezties Bētelē, lai atjaunotu savu derību. Patiešām, Kungs viņam saka, ka tad, kad viņš tur nonāks, viņam ir jāuzceļ altāris.

Vienlaikus pirmais, par ko mēs lasām pēc Dieva pavēles, ir tas, ka Jēkabs liek saviem ļaudīm nolikt malā kānaāniešu elkus, kas tika paņemti, sirojot Šehemas pilsētā, un dievus, ko bija nozagusi Rahēle (1Moz 31:19–32). Tas viss arī ir svarīgs derībā ar Dievu.

Šie elki tika turēti un, iespējams, pielūgti par spīti tam, ka Jēkabs bija nodevies Dievam. Nepietika ar to, ka Jēkabs atstāja Šehemu, lai izbēgtu no kānaāniešu ietekmes. Jēkabam bija jāatbrīvojas no elkiem nometnē un ļaužu sirdīs.

Nožēlas process sastāv no vairāk nekā tikai fiziskas pārvietošanās no vienas vietas uz otru, no vienas baznīcas uz citu. Vissvarīgākais ir tas, ka mēs Dieva žēlastībā cenšamies iztīrīt savas sirdis no elkiem, neatkarīgi no tā, kur mēs dzīvojam, jo elkus ir iespējams izveidot no jebkā.

Kad Jēkabs paklausa Dievam un rīkojas tālāk saskaņā ar Dieva baušļiem, Dievs visbeidzot iejaucas un “bailība” (1Moz 35:5) skar visus, kas ap viņiem, un viņi neuzdrošinās uzbrukt Jēkabam. Tad Jēkabs ir gatavs pielūgsmei kopā ar “visiem cilvēkiem, kas bija kopā ar viņu” (1Moz 35:6, NKJV), liekot domāt, ka ģimenes vienotība ir atjaunota. Jēkabs dod šai vietai vārdu “El Bētele” kā atgādinājumu sapnim par kāpnēm, kas ir zīme Debesu un zemes atkalapvienošanai. Tas, kas kādu laiku bija salauzts, nu ir atjaunots.

Šajā reizē uzsvars ir uz Bēteles Dievu, nevis uz pašu vietu. Šī personīgā norāde atkal atbalsojas, kad Dievs atgādina Jēkabam viņa vārdu “Israēls” (1Moz 35:10) ar divkāršu apsoliņumu, ko ietver šī svētība. Jēkaba svētība pirmkārt nozīmē auglību, mesiāniskās sēklas nodošanu tālāk un daudzu tautu radīšanu (1Moz 35:11). Otrkārt, tā norāda uz Apsolīto zemi (1Moz 35:12).

Kādos viltīgos veidos elkdievība var atrast ceļu uz mūsu sirdīm, un ko mēs varam darīt, lai tas nenotiktu?

Rahēles nāve

Izlasi 1Moz 35:15–29. Ar kādām vēl likstām Jēkabs saskaras savas disfunkcionālās ģimenes iekšienē? _____

Tiklīdz Jēkabs dodas prom no Bēteles, trīs savstarpēji saistīti notikumi iezīmē pēdējo soli viņa ceļojumā uz Apsolīto zemi: piedzimst Jēkaba pēdējais dēls; nomirst Rahēle; un Rūbens, Jēkaba pirmais dēls no Leas, pārguļ ar Jēkaba blakussievu. Lai gan teksts nepasaka, kāpēc jaunais vīrietis izdara kaut ko tik ļaunu, varētu būt, ka viņš gribēja kaut kādā veidā aptraipīt Jēkaba pēdējā dēla dzimšanu un Rahēles piemiņu. Mēs to nezinām.

Jēkaba pēdējā dēla dzimšana ir saistīta ar Betlēmi (1Moz 35:19), kas atrodas Apsolītās zemes robežās. Šī dzimšana ir pirmais Dieva apsolījuma piepildījums nākamajam Israēlam. Vecmāte pravietiski uzrunā Rahēli ar paša Dieva vārdiem, ko Viņš izmantoja, lai nomierinātu Ābrahāmu: “Nebīsties!” (1Moz 35:17; salīdzini ar 1Moz 15:1.)

Zīmīgi, ka Jēkabs izmaina vārdu Benons, ko Rahēle bija devusi savam dēlam mirstot un kas nozīmē “manu ciešanu dēls”, lai norādītu uz savām sāpēm, uz Benjamīnu, kas nozīmē “labās rokas dēls”, iespējams, ar to domājot dienvidu virzienu, lai izteiktu savu cerību uz Apsolīto zemi un visu, ko Dievs ir teicis, ka Viņš darīs Savu ļaužu labā pēc tam, kad viņi būs tur apmetušies.

Tomēr šajā laikā Rūbenam ir seksuālas attiecības ar Bilhu, tēva blakussievu un arī Rahēles kalponi (1Moz 35:25, 1Moz 30:3). Mēs nezinām, kāpēc viņš tik skandalozi rīkojās, bet vienīgais, ko varam droši teikt – tas ir vēl viens piemērs cilvēku nožēlojamajam stāvoklim.

Pārsteidzoši, ka Jēkabs uz šo šausmīgo vardarbību nereaģē, kaut arī viņam par to pastāsta (1Moz 35:22). Varbūt šajā vietā savā dzīvē Jēkabs uzticas Dievam, ka Viņš piepildīs Savu vārdu, neskatoties uz grēku un ļaunumu, kas reizēm notiek ap viņu.

Tieši šī mācība par ticību ir ietverta Jēkaba 12 dēlu sarakstā, kas būs Israēla sentēvi (1Moz 35:22–26) – ne vissvētākie un laipnākie cilvēki, kā redzēsīm. Tomēr Dieva griba caur šo ģimeni, kas nebija pilnīga, tika īstenota, neskatoties uz visām problēmām, disfunkciju, pat apzināto ļaunumu, piemēram, Rūbena rīcībā ar Bilhu.

Pat neskatoties uz cilvēku kļūdām, Dieva mērķis tiks piepildīts. Tad iedomājieties, kas notiktu, ja cilvēki sadarbotos un Viņam klausītu. Cik daudz vieglāk, tas ir, ar mazākām ciešanām, bez stresa un bez kavēšanās varētu tikt īstenota Dieva griba? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi E. Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Cīņas nakts” (195.–203. lpp.).

“Jēkaba piedzīvojumi cīņas un bēdu naktī aino Dieva tautas bēdas un bailes, kādas tai būs jāpiedzīvo īsi pirms Kristus otrās atnākšanas. [...] Tāds piedzīvojums būs arī Dieva tautai tās pēdējā cīņā ar ļaunā varu. Dievs pārbaudīs savu ļaužu uzticību, neatlaidību un paļaušanos uz Viņa spēku tos atbrīvot. Sātans centīsies iebiedēt ar domām, ka viņu lieta ir bez cerības, ka grēki bijuši par lieliem, lai varētu saņemt piedošanu. Tiem būs dziļa savas nepilnības apziņa un, atskatoties uz dzīvi pagātnē, zudīs katra cerība. Bet, domājot par Dieva lielo žēlastību un savu patieso grēku nožēlu, viņi paļausies uz Kristū dotajiem apsolījumiem attiecībā uz bezpalīdzīgajiem grēciniekiem, kas vēlas atgriezties. Ja arī lūgšanas acumirkļi netiks uzklausītas, viņu ticība negriļosies. Tie pieķersies Dieva spēkam, kā Jēkabs pieķērās eņģelim, un to dvēseles sauciens būs: ‘Es Tevi neatlaidīšu, iekams Tu mani nesvētīsi.’ [...] Tomēr stāsts par Jēkabu iedrošina, ka Dievs nepametīs tos, kas pavedināti uz grēku, bet ar patiesu nožēlu atkal atgriežas. Ar nodošanos un stipru ticību Jēkabs sasniedza to, ko, cīnoties paša spēkiem, nespēja iegūt. Tā Dievs savam kalpam mācīja, ka kārotās svētības var piešķirt vienīgi Viņa spēks un Viņa žēlastība. Līdzīgi klāsies arī tiem, kas dzīvos pēdējās dienās. Kad viņus apņems briesmas un dvēseli māks izmisums, tiem vajadzēs paļauties tikai uz salīdzināšanas darba nopelnu. Mēs paši neko nespējam darīt sevis labā.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši” 201.–203. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kāpēc Jēkaba vājums ir Dieva žēlastības iespēja? Kā Jēkaba pieredze ir saistīta ar Pāvila teikto: “Kad esmu nespēcīgs, tad esmu spēcīgs” (2kor 12:10)?
2. Kā tu domā, kāpēc Bībele atklāj tik daudz netīru detaļu daudzu savu varoņu dzīvēs? Kāda no tā varētu būt jēga? Kādu vēsti mēs no tā varam paņemt?
3. Pakavējieties vairāk pie jautājuma par elkdievību. Kādi ir mūsu kultūras, mūsu civilizācijas elki? Kā mēs varam būt droši, ka nepielūdzam nevienu citu kā tikai Kungu?